

BORGERNE PÅ BANEN

– BORGERBUDGETTERING OG DIREKTE DEMOKRATI

**Holbæk
Kommune**

Hvad er Borgerbudgettering?

Borgerbudgettering er en demokratisk proces, hvor borgere og foreninger kan søge om penge til projekter, der gavner lokalsamfund eller fællesskaber. Herefter fremlægger ansøgerne projekterne for hinanden, og der stemmes om, hvilke projekter der skal have penge.

Idéen er, at det ikke er ildsjælene selv eller et politisk udvalg, der alene bestemmer, hvem der skal have pengene. Det gør alle borgere, der møder op på den dag, hvor man i fællesskab stemmer om eller beslutter, hvem der skal have midler.

Borgerbudgettering har demokratiske potentialer. Det kan få folk, der ellers ikke er vant til at deltage i den demokratiske proces, til at møde op og deltage.

I Holbæk Kommune vil vi give indflydelse og skabe fælles løsninger med de borgere og brugere, som kender til lokale muligheder og udfordringer i hverdagen. Borgerbudgettering er en af vejene at gå, og Demokratiekperimentariatet har afprøvet metoden på forskellige måder.

Demokratiekperimentariatet anbefaler at:

- Byrådet sætter fokus på, at vi fortsætter med borgerbudgetteringer, udvikler metoden og fremadrettet spørger borgerne, hvor de gerne vil afprøve borgerbudgettering
- Byrådet sætter fokus på, at undersøge mulighederne for at udvide fra puljemidler til borgerbudgettering på dele af budgettet
- Byrådet sætter fokus på, at vi afprøver andre metoder til direkte demokrati

Derfor er vi gået i gang

I Holbæk Kommune er det en klar ambition, at skabe et levende lokaldemokrati, og at flere beslutninger og prioriteringer tages i tæt samspil med borgerne.

Borgerbudgettering er en måde at flytte prioriteringer og beslutninger ud af mødelokalerne og hen til borgere, brugere og ildsjæle i lokalområderne.

Dem som kender til hverdagens muligheder og udfordringer.

I andre lande er borgerbudgettering allerede udbredt, og har skabt gode resultater. Erfaringer fortæller blandt andet om forbedret velfærd, øget medborgerskab, mindre kriminalitet og inddragelse af også mindre ressourcestærke borgere.

Det har vi lært

Forsøgene med borgerbudgettering har vist et stort lokalt engagement. Mange borgere er kommet på banen, de har mødt ligesindede, fået nye måder at arbejde på, har hørt om andres projekter og taget ansvaret for at prioritere de afsatte midler.

Borgerbudgetteringerne har også gjort det synligt for flere borgere, hvilke projekter der bliver sat i gang på tværs af kommunen. Det har skabt en bedre forståelse for, hvad borgerne i Holbæk Kommune kan opnå støtte til. Borgerbudgetteringerne har dermed også givet inspiration til, hvad det er muligt for borgere selv at skabe.

Traditionel borgerinddragelse baseret på høringer,

borgermøder og lignende henvender sig ofte til borgere med særlig viden og et stærkt kommunalt engagement. Borgerbudgettering henvender sig i høj grad til alle borgere i kommunen. Det vil sige, at der med borgerbudgettering er gode muligheder for også at inddrage udsatte eller sårbare grupper i det lokale demokrati.

Udfordringer

Der er en tendens til, at borgerbudgettering på tværs af hele kommunens geografi skaber konkurrence lokalområderne imellem. Den modsatte tendens har vi dog set ved borgerbudgettering i mindre fora, hvor der i højere grad kan opstå synergi og fællesskab.

Konkurrenceelementet motiverer på den ene side til at skabe bred opbakning og forankring blandt de projekter, der er søgt støtte til. På den anden side er det vigtigt at have for øje, om konkurrenceelementet er med til at støtte eller modarbejde selve formålet med den planlagte borgerbudgettering.

Borgerbudgettering, som Demokratiexperimentariet har prøvet det med uddeling af Lokalområdenes Udviklingspulje, er i høj grad de aktive borgeres demokrati. For at gøre sig gældende skal man bl.a. kunne samle bred opbakning til sit projekt, præsentere ideer, formål og resultater og få andre borgere til at deltage aktivt i afstemningen.

Med borgerbudgettering er der en balance mel-

lem at kommunen opstiller rammer, krav og frie betingelser og samtidig slipper kontrollen og giver inddragelsesprocessen fri. Det er ved at skabe muligheder og opstille en åben bane at spille på, at borgeres og brugeres engagement, ejerskab og initiativer får liv. Men der er også behov for at sætte rammer, som sikrer demokratisk legitimitet.

Der er derfor stadig en opgave med at finde den helt rigtige form, især når det gælder borgerbudgettering med Lokalområdenes Udviklingspulje.

Hvad er næste skridt

- Der er mange potentialer i at fortsætte med at udvikle metoden og lære at bruge borgerbudgettering på forskellige måder og på forskellige områder i kommunen. Det gælder også afprøvning af andre demokratiske metoder, hvor borgere eller brugere får direkte indflydelse på en prioritering eller beslutning
- Der kan fortsat eksperimenteres med at finde de rigtige former at lave borgerbudgettering på
- Demokratiexperimentariet har afprøvet borgerbudgettering med puljer. Men metoden kan også anvendes ved prioritering af kommunale driftsmidler, fx hvor borgere i et lokalområde selv prioriterer midlerne til vedligeholdelse, trafik og anlæg - uden dog at tilsidesætte det repræsentative demokrati

Borgerne prioriter anderledes

Borgerbudgetteringen med Lokalområdernes Udviklingspulje viste, at borgerne prioriterede helt anderledes end politikerne ofte har gjort det i de tidligere dialogudvalg. Borgerne stemte så få store projekter fik penge, mens politikerne ofte valgte først at give penge til de små projekter, og lade de store projekter deles om resten. Måske vurderer borgerne, at få store projekter giver mere lokal udvikling end mange små?

AKTIVITET:

BORGERBUDGETTERING OM INTEGRATION

BESKRIVELSE AF AKTIVITETEN

Der blev givet 100.000 til et særligt forsøg med borgerbudgettering for og med borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Alle kommunens borgere havde mulighed for at fremsætte projekter og deltage i afstemningen.

FORMÅL

At inddrage borgere med anden etnisk baggrund i et forsøg med direkte demokrati og at igangsætte projekter og aktiviteter som fremmer kulturkendskab, fællesskab, tilknytning til arbejdsmarked, sprogfærdigheder eller demokratiforståelse hos flygtninge og indvandrere.

UDFORDRINGER

To ud af de ni projekter var igangsat af danskere med anden etnisk baggrund. 10 ud af ca. 75 deltagere til afstemningen havde anden etnisk baggrund.

Der kræver skarpt fokus for at inddrage borgere med anden etnisk baggrund i et forsøg med direkte demokrati.

SUCCESER

- Alle projekterne opnåede støtte. Dette lykkedes efter en forhandling, hvor nogle af de projekter, der havde søgt om mange penge, afgav dele af deres budget til andre projekter.
- Projekterne dækkede hver især alle formålene om at fremme kulturkendskab, fællesskab tilknytning til arbejdsmarked, sprogfærdigheder eller demokratiforståelse hos flygtninge og indvandrere.
- Mange af projekterne var kreativt tænkt og nyskabende og ville ikke være

igangsat hvis det ikke var for borgerbudgetteringen.

DET HAR VI LÆRT

- Metoden skabte stort engagement hos de borgere som er aktive og engagerede på området.
- Projekterne, der blev valgt ud, vurderes at fremme integration og fælleskab og kulturel forståelse.
- Der skal arbejdes målrettet på at få borgere med anden etnisk baggrund inddraget i afstemningen. Gå fx ud i de midlertidige flygtninge boliger og snak med målgruppen. Dette kan samtidigt blive en proces der skaber fællesskab og kendskab til demokratiet.

DEMOKRATIEKSPERIMENTARIET ANBEFALER

- Afprøv borgerbudgettering på integrationsområdet igen, men med ekstra fokus på involvering af borgere med anden etnisk baggrund
- Eksperimenter med at sammentænke kommunens eksisterende indsatser med borgerbudgetteringen

KONTAKT OG MERE VIDEN

Marianne Reinwald, Specialfaglig konsulent & Fælles-skaber. Mail: marei@holb.dk

AKTIVITET:

BORGERBUDGETTERING AF LOKALOMRÅDERNES UDVIKLINGSPULJE

BESKRIVELSE AF AKTIVITETEN

Tre gange er Lokalområdernes Udviklingspulje (LUP) blevet fordelt via borgerbudgettering. Før borgerbudgetteringerne blev iværksat var det byrådet, som valgte hvilke projekter og ansøgninger, der skulle have del i pengene fra puljen. Med borgerbudgettering, er det borgerne selv, som vurderer hvad der skaber mest udvikling og forskønnelse.

FORMÅL

At der

- skal være flere ansøgninger end før LUP midlerne blev uddelt ved borgerbudgettering
- deltager flere og nye grupper af borgere i forhold til tidligere
- skabes nye relationer mellem borgere og lokalområder
- kommer projektansøgninger der går på tværs af lokalområderne
- kommer projektansøgninger der vedrører unge og børnefamilier

SUCCESER

- Muligheden for at søge LUP-midler er kendt af langt flere borgere
- Der bliver godt kendskab til de projekter der søger og modtager midler
- Der har været mange forskellige borgergrupper, foreninger, klubber som søger midler
- Flere og flere unge deltog i de tre runder borgerbudgettering som blev afholdt
- Der har været over 100 deltagere hver gang

UDFORDRINGER

- Borgerbudgetteringerne satte lokalområderne i indbyrdes konkurrence
- De små projekter havde svært ved at opnå støtte, da de ikke kunne samle

tilstrækkelig opbakning

- Det kræver ressourcer og kompetencer at beskrive, præsentere og skabe opbakning til et projekt
- Faldende antal ansøgninger fra gang til gang

DET HAR VI LÆRT

- Borgerbudgettering med Lokalområdernes Udviklingspulje har skabt stort engagement med mange borgere og lokalområder som deltager aktivt, og lærer af hinanden.
- Der er stor forskel på hvilken type projekter byrådet tidligere tildelte puljemidler, og hvilken type projekter borgerne valgte i den nuværende konstruktion. Tidligere opnåede de mindre projekter oftere støtte. Ved borgerbudgettering er det i højere grad de større projekter, der opnår støtte.
- Metoden skal udvikles yderligere for at imødekomme de nævnte udfordringer og for at gøre metoden endnu mere demokratisk

DEMOKRATIEKSPERIMENTARIET ANBEFALER

- Fortsæt med borgerbudgettering af Lokalområdernes udviklingspulje, men eksperimenter med ny struktur og nye metoder for borgerbudgettering
- Formen bør fortsat udvikles, så den bliver endnu mere demokratisk og inddragende
- Der kan eksperimenteres med at større og mindre projekter kan søge hver for sig
- Inddrag borgere, foreninger og lokalområder i udviklingen af form og metode.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Lotte Rømer Grove, Strategi og Udvikling, logro@holb.dk
Fælles-skaberne, fællesskabere@holb.dk

AKTIVITET:

BORGERBUDGETTERING FOR OG MED UDSATTE BORGERE

BESKRIVELSE AF AKTIVITETEN

- Der blev givet 100.000 til et særligt forsøg med Borgerbudgettering for og med udsatte borgere.
- I samarbejde med Karlsvognen, Medusa, Multihuset Isefjord og Varmestuen Kirkens Korshær, blev der lavet fire borgerbudgetteringsarrangementer á 25.000 kr., hvor form og procedurer var afstemt til brugerne de forskellige steder.

FORMÅL

- At inddrage udsatte borgere i et forsøg med direkte demokrati, for at se hvor meget de bliver engageret i opgaven, hvor godt de evner at deltage aktivt i metoden og hvilke typer projekter de vælger at igangsætte, når de selv kan bestemme.

UDFORDRINGER

- Gruppen af udsatte rummer mange forskellige borgere, og derfor skal processerne omkring borgerbudgettering tilpasses de enkelte målgrupper.
- For de fleste borgere i målgruppen er det ikke muligt at lave projektansøgninger, fremlæggelser mv., så derfor skal meget af formalia omkring projektønsker og afstemning mv. varetages personale og hjælpere på væresteder mm.

SUCCESER

- Alle de fire arrangører fik involveret målgruppen i det omfang, det var muligt på det enkelte sted, og med den formåen brugerne havde
- Et meget højt niveau af deltagelse både under planlægningen og ved selve uddelingen.

- Brugere kunne være med uden at blive mødt med administrative krav og "bøvl"

DET HAR VI LÆRT

- Også for denne målgruppe fungerede det godt at lade deltagerne selv få styringen og lade brugerne udvikle projekterne efter brugernes deres formåen og behov.
- At lægge ansvar ud til brugerne, lade dem kende rammerne, og så give slip, skaber mulighed for nytænkning og styrker dialogen om, hvad der virker.
- Borgerbudgettering, direkte demokrati og afstemninger om projektmidler kan også gennemføres blandt udsatte, med tilpasning af forløb og rammer.

DEMOKRATIEKSPERIMENTARIET ANBEFALER

- Fortsæt med at afprøve og udvikle borgerbudgettering for og med de udsatte
- Arbejd videre med at inddrage udsatte i andre former for bruger- og borgerinddragelse
- Inddrag væresteder, foreninger, institutioner mv. omkring de udsatte grupper, i udvikling af metoder og forløb for og med udsatte.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Anders Lauritsen, Strategi og Udvikling andsl@holb.dk

AKTIVITET:

BORGERBUDGETTERING FOR UNGE

BESKRIVELSE AF AKTIVITETEN

- Der blev givet 100.000 til et særligt forsøg med Borgerbudgettering for og med unge. I samarbejde med UngHolbæk og Ungdomsbyrådet blev der indkaldt ansøgninger fra børn og unge til projekter, der skulle præsenteres og stemmes om på Skolernes Demokratidag. Der kom dog for få ansøgninger til at projektet kunne gennemføres på dagen.
- De unge brugte i stedet Skolernes Demokratidag, til at planlægge en involverende proces for de i unge i foråret 2016.

FORMÅL

- At inddrage unge i et forsøg med direkte demokrati, for at se hvor meget de bliver engageret i opgaven, hvor godt de evner at deltage aktivt i metoden og hvilke typer projekter de vælger at igangsætte, når de selv kan bestemme.

UDFORDRINGER

- Det er svært for unge at formulere projekter og ansøgninger uden tæt støtte fra skoler, klubber mv.
- Unge under 18 år kan ikke selv være projektholdere, og projekterne skal derfor udarbejdes i samarbejder med bl.a. klubber, forældre eller skoler.
- Især samarbejdet med skoler kræver forberedelse i god tid.

SUCCESER

- På Skolernes Demokratidag, fik deltagerne (elevrådsrepræsentanter fra alle kommunens skoler) til opgave at planlægge hvordan der skal laves borger-budgettering for de unge i 2016, hvor mange flere kommer med. Den opgave var de unge meget engageret i, og kom med rigtig gode idéer og forslag

DET HAR VI LÆRT

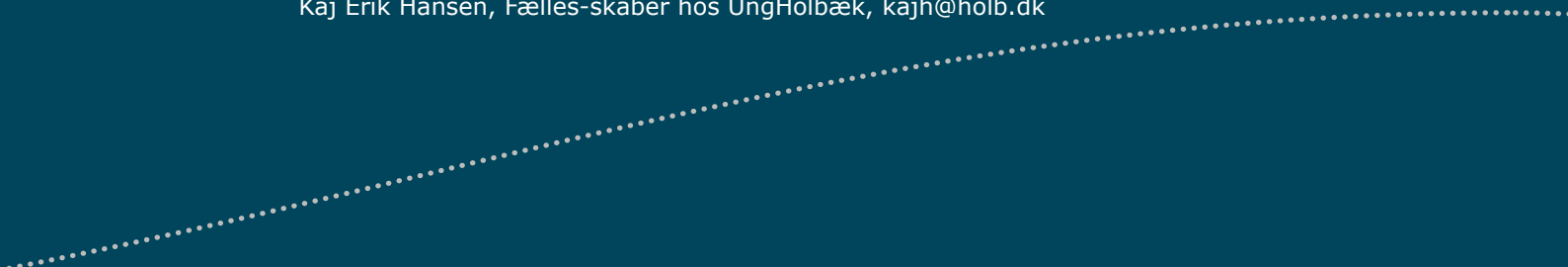
- De unge vil rigtig gerne medvirke i metoder og forløb med direkte demokrati og afstemninger
- Det kræver grundig og tidlig forberedelse, når der laves projekter med unge, som involverer skoler og andre aktører omkring de unge.

DEMOKRATIEKSPERIMENTARIET ANBEFALER

- Inddrag de unge i forsøg og eksperimenter med forskellige former for direkte demokrati og afstemninger, for både at udvikle metoder og de unges demokratiforståelse
- Lad de unge være aktive både i planlægningen og udførelsen af demokrati

KONTAKT OG MERE VIDEN

Kaj Erik Hansen, Fælles-skaber hos UngHolbæk, kajh@holb.dk

AKTIVITET:

BORGERBUDGETTERING I ET LOKALOMRÅDE (ORØ)

BESKRIVELSE AF AKTIVITETEN

Der blev givet 100.000 kr. til et særligt forsøg med borgerbudgettering i et lokalområde med ca. 1.000 borgere. Beløbet blev tildelt efter ansøgning, til det område som planlagde den mest nyskabende proces. Borgerne i lokalområdet skulle så selv gennemføre borgerbudgetteringen. Orø lokalområde vandt, og gennemførte en proces med både fælles projektudviklingsdag, prækvalifikation samt SMS- og Facebookafstemning.

FORMÅL

Ud over at få ny viden og inspiration til andre måder at lave borgerbudgettering på, var formålet at se hvad der kunne skabes af lokalt engagement, når et beløb på 100 kr./indbygger blev givet til et lokalområde, og at se hvor meget lokal udvikling der kan fås for 100 kr./indbygger, når borgerne selv kan bestemme, hvad der skal udvikles.

UDFORDRINGER

Det var vanskeligt for Demokratiekperimentariet at vælge blandt ansøgningerne fra de forskellige lokalområder, som bød ind, da de alle havde unikke og nyskabende idéer.

SUCCESER

- Stor lokal opbakning: 192 ud af Orø's 850 beboere stemte ved arrangementet.
- Ny afstemningsform gennemført, bl.a. med både SMS-, Facebook- og papirafstemning
- Nye metoder (projektudviklingsdag og prækvalifikation) blev gennemført med

- gode resultater
- Tre projekter med stort lokaludviklingspotentiale blev udvalgt

DET HAR VI LÆRT

- At lave borgerbudgettering lokalt og med et stort beløb (100 kr./indbygger) gav et fantastisk stort engagement. Langt større end der ellers har været med andre puljer til lokalområderne. Næsten 25 % af områdets borgere deltog aktivt i borgerbudgetteringen.

DEMOKRATIEKSPERIMENTARIET ANBEFALER

- Eksperimenter fortsat med former og metoder til borgerbudgettering
- Lad alle lokalområder få mulighed for at eksperimentere med borgerbudgettering med 100 kr./indbygger
- Afprøv forskellige former for direkte demokrati når lokale udviklingsmidler fordeles

KONTAKT OG MERE VIDEN

Orø: Pia Schmidt, Formand for Orø Lokalforum

Demokratiekspérimentarium: Anders Lauritsen, Strategi og Udvikling andsl@holb.dk

VI EKSPERIMENTERER MED
DEMOKRATI
I HOLBÆK KOMMUNE